

Inhoudsopgave

Leeswijzer	2±
A01 Agrarische faunagebieden	3
A01.01 Weidevogelgebied	4
A01.01.01 Weidevogelgrasland met rustperiode	5
A01.01.02 Weidevogelgrasland met voorweiden	6
A01.01.03 Plas-dras en Greppel plas-dras	7
A01.01.04 Landbouwgrond met legselbeheer	9
A01.01.05 Kruidenrijk weidevogelgrasland	10
A01.01.06 Extensief beweid weidevogelgrasland	11
T Toeslagen weidevogelbeheer	12
T1 Ruige mest, rijland	12
T2 Ruige mest, vaarland	12
T3 Kuikenstroken	13
T8 Verlengen rustperiode	14
T9a Hoog waterpeil: 20 tot 40 cm -mv	15
T9b Hoog waterpeil: 0 tot 20 cm -mv	15
A01.02 Akkerfaunagebied	16
A01.02.01 Bouwland met broedende akkervogels	17
A01.02.02 Bouwland met doortrekkende en overwinterende akkervogels	19
A01.02.03 Bouwland voor hamsters	20
A01.03 Ganzenfoerageergebied	21
A01.03.01 Overwinterende ganzen	22
A02 Agrarische Floragebieden	24
A02.01 Botanische waardevol grasland	25
A02.01.01 Botanisch weiland	26
A02.01.02 Botanisch hooiland	27
A02.01.03 Botanische weide- of hooilandrand	28
A02.01.04 Botanisch bronbeheer	29
A02.02 Botanische waardevol akkerland	30
A02.02.01 Akker met waardevolle flora	31
A02.02.02 Chemie en kunstmestvrij land	32
A02.02.03 Akkerfloraranden	33
Regionale beheerpakketten onder A01 Agrarische faunagebieden	34

Leeswijzer

Systematiek

A	= agrarisch
A01	= agrarische natuurtypen
A01.01	= agrarische beheertypen
A01.01.01	= pakketgroep
A01.01.01a	= pakket
A01.01.01a1	= pakketvariant

Binnen het onderdeel Agrarisch zijn er 5 beheertypen vastgesteld met daaronder 17 pakketgroepen. De pakketgroepen zijn vervolgens verder uitgesplitst in verschillende pakketten en pakketvarianten.

Uitgangspunten van de typologie zijn:

- Beheertypen zijn bruikbaar om afspraken op het gebied van agrarisch natuurbeheer, ruimtelijke ontwikkeling en milieu op elkaar af te stemmen zodat de nagestreefde natuurkwaliteit gerealiseerd kan worden.
- Beheertypen zijn bruikbaar voor het typeren van een doelstelling van grote, aaneengesloten gebieden.
- De indeling in natuurtypen is met name gebaseerd op abiotische condities (landgebruik, grondsoort, openheid gebied).
- Pakketgroepen zijn bedoeld voor de classificering en indeling van het beheer.
- Pakketgroepen kunnen (op regionaal niveau) beschouwd worden als eenheden met een kleine variatie in natuurwaarde en abiotische randvoorwaarden.
- Pakketgroepen zijn geschikt om zowel actuele situatie als doelen mee te beschrijven.
- Binnen een Pakketgroep is sprake van een vergelijkbaar beheer en vergelijkbare kosten (koppeling doelen en middelen).
- Pakketten en -varianten zijn bedoeld voor de aansturing van het beheer.
- Pakketten en -varianten zijn bruikbaar voor het typeren van de doelstelling op perceelsniveau.
- De indeling in pakketten en -varianten is met name gebaseerd op een spreiding in tijd, specifieke beheereisen en/of plaatsing in het ruimtelijk kader (als rand of vollevelds)

Van alle beheertypen is een algemene beschrijving opgenomen. De algemene beschrijving geeft een indruk van het voorkomen en geografische verspreiding van de pakketgroepen, de kenmerkende natuurwaarden en belangrijkste abiotische en ruimtelijke condities. Daarnaast wordt een aantal voorbeeldgebieden genoemd, waar het beheertype goed ontwikkeld voorkomt.

Ook van alle pakketgroepen is een algemene beschrijving opgenomen die samen met de afbakening en de algemene beheereisen de basis vormen van het beheer. Hier staat ook aangegeven dat vanwege de cofinanciering aan bepaalde eisen voldaan moet worden wil men in aanmerking komen voor een vergoeding voor het beheer.

De afbakeningen zijn met name gebaseerd op het voorgeschreven perceelsgebruik (grasland of bouwland), minimale oppervlakte en/of afmeting in het kader van ecologische en financiële haalbaarheid van vergoedingen en de eventuele mogelijkheid om te cumuleren met andere pakketten.

A01 Agrarische faunagebieten

A01.01 Weidevogelgebied

Algemene informatie

Belangrijke aantallen weidevogels komen voor in agrarisch beheerde graslanden. Hierbij gaat het zowel om de minder als de meer kritische soorten. Nederland is hierbij vooral van belang voor de grutto. In tegenstelling tot graslanden die in beheer zijn bij terreinbeherende organisaties, hebben de agrarisch beheerde graslanden veelal in eerste instantie een productiefunctie.

In een natuurbeheerplan zijn gebieden aangewezen waar weidevogelbeheer mogelijk is. Om voor vergoeding voor weidevogelbeheer in aanmerking te komen is deelname aan een collectief beheerplan vereist. In dit collectief beheerplan is een gezamenlijke aanpak tussen agrariërs, evt. tezamen met terreinbeheerders, ten aanzien van het weidevogelbeheer vastgelegd. Door deze gezamenlijke aanpak op planmatige wijze uit te voeren vindt een uitgekend beheer plaats en wordt de effectiviteit van beheersmaatregelen verhoogd. Dit beheer moet leiden tot een aantrekkelijk vestigingsbiotoop, een rustperiode om te broeden en voldoende kuikenland om de kuikens op te laten groeien.

Binnen het agrarisch weidevogelbeheer is daarom een stelsel van pakketgroepen ontwikkeld:

1. Pakketgroep met een rustperiode in de nestfase waarin agrarische werkzaamheden niet toegestaan zijn. Deze rustperiode loopt minimaal van 1 april tot 1 juni, maar kan evt. tot diep in de zomer doorlopen voor bv. soorten als de kwartelkoning (A01.01.01)
2. Pakketgroep met mogelijkheid tot voorweiden ten behoeve van later vestigende soorten of opgroeimogelijkheden voor kuikens. Dit beheertype kent een rustperiode die op zijn vroegst op 1 mei start en tot in juni doorloopt. In deze rustperiode zijn agrarische activiteiten niet toegestaan (A01.01.02)
3. Pakketgroep om percelen in het voorjaar plasdras te zetten om daarmee weidevogels aan te trekken (A01.01.03)
4. Pakketgroep legselbeheer om legfels te beschermen in percelen waar geen aangepast weidevogelbeheer plaatsvindt. Om de uitgekomen jonge weidevogels een goede overlevingskans te bieden, kunnen de pakketten die onder dit beheertype vallen gecombineerd worden met een toeslag voor kuikenstroken. Via deze stroken kunnen de jonge weidevogels percelen bereiken die voor langere tijd als foerageergebied kunnen dienen (A01.01.04)
5. Pakketgroep kruidenrijk grasland. Dit beheertype dient om een voedselrijke situatie te creëren voor weidevogelkuikens in de vorm van bloemrijke graslanden die een grote aantrekkingskracht hebben op insecten. Deze percelen kennen een lage bemestingsgraad en een rustperiode (A01.01.05)
6. Pakketgroep met extensieve beweiding waarin weidevogels zowel kunnen broeden als foerageren (A01.01.06)

Het collectief beheerplan bestaat uit een samenstelling van bovengenoemde beheertypen en onderliggende pakketten. Het uitkiezen van een goed weidevogelmozaïek is hierbij van vitaal belang. Door het situeren van percelen met een rustperiode in de gebieden met de meeste legfels, het creëren van voedselgebied na afloop van de rustperiode, het beschermen van legfels op normaal beheerde percelen en het weggeleiden van de jonge weidevogels naar gebieden met een goed voedselaanbod, kan een goede bijdrage aan verbetering van de weidevogelstand opgeleverd worden. Een collectief beheerplan wordt opgesteld en beheerd door een gebiedscoördinator. Op basis van monitoring en evaluatie kan de samenstelling en locatie van de pakketten wijzigen om de effectiviteit te verhogen.

Voorbeeldgebieden

- Polder Arkemheen
- Polder Zeevang
- Polder De Ronde Hoep
- De Greidhoeke
- Skriezekrite Idzegae

A01.01.01 Weidevogelgrasland met rustperiode

Algemene beschrijving

Weidevogelgrasland met rustperiode bestaat uit grasland. Het heeft als doel om rust te bieden aan weidevogels in het broedseizoen om daarmee de kans op verstoring van de legsels te minimaliseren. Het functioneert daarmee als broedgebied en als opgroeigebied voor jonge weidevogels. In goede weidevogelgebieden is er op de percelen veel ruimte voor kruiden die insecten aantrekken. Deze insecten dienen op hun beurt als voedsel voor weidevogels en hun kuikens.

In de rustperiode zijn landbouwkundige werkzaamheden niet toegestaan. Aan het eind van deze periode staat er een vrij hoge vegetatie op het perceel. Naarmate de rustperiode langer wordt, neemt de intensiteit van het beheer af. Voorkomen moet worden dat het gewas te laat afgevoerd wordt, om verzuivering van de percelen te voorkomen. Cumulatie met toeslagen weidevogelbeheer; toeslag ruige mest, toeslag kuikenvelden en verlengen rustperiode, is toegestaan.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.03.01

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Er wordt een rustperiode in acht genomen. De lengte van de rustperiodes staat hieronder gedefinieerd.
- In de rustperiode is de beheereenheid niet beweid, gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan. Voor de eilanden Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog geldt dat in de rustperiode een kunstmestgift gegeven mag worden. In het collectief beheerplan wordt geregeld hoe hierbij met de aanwezige legsels wordt omgegaan.

Beheerpakketten

A01.01.01a	De rustperiode loopt van 1 april tot 1 juni;
A01.01.01b	De rustperiode loopt van 1 april tot 8 juni;
A01.01.01c	De rustperiode loopt van 1 april tot 15 juni;
A01.01.01d	De rustperiode loopt van 1 april tot 22 juni;
A01.01.01e	De rustperiode loopt van 1 april tot 1 juli;
A01.01.01f	De rustperiode loopt van 1 april tot 15 juli;
A01.01.01g	De rustperiode loopt van 1 april tot 1 augustus.

A01.01.02 Weidevogelgrasland met voorweiden

Algemene beschrijving

Weidevogelgrasland met voorweiden bestaat uit grasland. Het is vooral bedoeld als broedgebied en als opgroeigebied voor jonge weidevogels voor wat later in het seizoen broedende soorten. Het pakket kent een verplichte rustperiode waarin alle landbouwwerkzaamheden verboden zijn. Deze rustperiode dient om ervoor te zorgen dat aanwezige legsels een zo groot mogelijke kans op uitkomen hebben. De rustperiode begint relatief laat in vergelijking met het pakket weidevogelgrasland met rustperiode. Door het voorweiden is er meer ruimte gekomen op het perceel voor kruiden, die een bron zijn voor insecten. Vooral jonge weidevogelkuikens hebben veel baat bij deze insecten, die als voedselbron dienen in de eerste weken.

Door eerst voor te weiden wordt voorkomen dat er een te zware grasmat op het perceel staat. Bovendien zorgt begrazing voor meer structuur in de grasmat. Dit wordt niet bereikt met maaien. Vandaar dat maaien vóór de rustperiode niet is toegestaan. Het is raadzaam om lichter te bemesten om legering van het gras te voorkomen. Cumulatie met toeslagen weidevogelbeheer; toeslag ruige mest, toeslag kuikenvelden en verlengen rustperiode, is toegestaan.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.03.01

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Er wordt een rustperiode in acht genomen. De lengte van de rustperiode staat hieronder gedefinieerd.
- In de rustperiode is de beheerseenheid niet beweid, gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.
- Het grasland wordt vóór de rustperiode niet gemaaid.

Beheerpakketten

A01.01.02a De rustperiode loopt van 1 mei tot 15 juni;

A01.01.02b De rustperiode loopt van 8 mei tot 22 juni.

A01.01.03 Plas-dras en Greppel plas-dras

Algemene beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten en te foerageren. Op plas-draspercelen kunnen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers.

Het plas-draspakket bestaat uit een grotendeels onder water staand graslandperceel. De periode waarin het perceel onder water staat kan variëren van 2 maanden tot bijna een half jaar. In deze periode staat op het perceel steeds minimaal op 60% van de oppervlakte een waterlaag van minimaal 5 cm. Aan het eind van de plas-drasperiode zal het perceel weer droogvallen, waarna het perceel zich kan herstellen, of weer ingezaaid moet worden.

Greppel plas-dras

Het onderdeel Greppel plas-dras is een kleinschalige variant van het type plas-dras en is gericht op het ontwikkelen van specifieke plas-dras condities langs greppels en slootjes. De voorwaarden zijn grotendeels gelijk aan het type plas-dras. De kracht van greppel plas-dras is het feit dat de beheereenheid in zijn geheel of voor een groot gedeelte wordt geïnundeerd, dit geeft tevens een variatie in de perceelsvegetatie. Bij een greppel plas-dras zullen met name in de kuikfase veel weidevogelgezinnen gebruik maken van deze waterrand, die vanwege zijn insectenrijkdom een gunstige fourageerlocatie vormt.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.03.01
- Voor het onderdeel *plas-dras* geldt dat de beheereenheid ten minste 0,3 hectare groot is.
- Voor het onderdeel *Greppel plas-dras* geldt dat:
 - a. de beheereenheid ten minste 0,1 en ten hoogste 0,3 hectare groot is, en
 - b. de beheereenheid gelegen dient te zijn in de directe omgeving van een greppel of sloot.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd. De inundatieperiode staat hieronder gedefinieerd.
- **Plas-dras:** In de inundatieperiode staat op tenminste 60% van de beheereenheid het waterpeil ten minste 5 en ten hoogste 20 cm boven het maaiveld.
- *Greppel plas-dras:* In de inundatieperiode staat op tenminste 60% van de beheereenheid het waterpeil ten minste 5 cm boven het maaiveld.

Beheerpakketten

Plas-dras:

A01.01.03a	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 april;
A01.01.03b	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 mei;
A01.01.03c	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 juni;
A01.01.03d	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 1 augustus.

Greppel plas-dras:

Index 2015 - Agrarisch

A01.01.03e	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 april;
A01.01.03f	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 mei;
A01.01.03g	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 juni;
A01.01.03h	De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 1 augustus.

A01.01.04 Landbouwgrond met legselbeheer

Algemene beschrijving

Om weidevogels te beschermen is het lang niet altijd nodig om alle percelen waarop zich broedende weidevogels bevinden, te beleggen met een rustperiode. Bijvoorbeeld omdat de dichtheid aan weidevogels vrij laag is. In dit soort situaties kan het pakket landbouwgrond met legselbeheer een invulling geven aan weidevogelbeheer, door het legsel en de onmiddellijke omgeving hiervan te beschermen tegen landbouwkundige werkzaamheden. Landbouwgrond met legselbeheer kan zowel bestaan uit grasland als uit bouwland. Door het plaatsen van nestbeschermers of het op andere wijze ontzien van de legsels bij werkzaamheden, wordt de kans op het uitkomen van het legsel sterk vergroot. Percelen met legselbeheer hebben over het algemeen weinig nut als foerageergebied voor jonge weidevogels, tenzij gekozen wordt voor een combinatie met een kruidenrijke weidevogelgraslandrand. Het perceel wordt grotendeels normaal agrarisch gebruikt. Nesten worden gemarkeerd met stokken of nestbeschermers om ze te ontzien bij landbouwkundige werkzaamheden, zoals maaien, weiden of inzaaien. Cumulatie met toeslagen kuikenveld en ruige mest, is toegestaan bij de beheerpakketten A01.01.01a1 tot en met A01.01.04a4.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland of bouwland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A03.01

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen een of enkele malen afgezocht op aanwezige legsels; de legsels worden gemarkeerd en, indien de beheereenheid wordt beweide, van deugdelijke legselbeschermers voorzien.
- Indien een perceel grasland wordt gemaaid of anderszins bewerkt, wordt een enclave van tenminste 50m² om de aanwezige nesten gevrijwaard van alle landbouwkundige werkzaamheden;
- Indien een perceel bouw-/grasland wordt bewerkt en/of beweide, worden de nesten ontzien bij de werkzaamheden.

Beheerpakketten

A01.01.04a1	Legselbeheer op grasland 35 broedparen per 100 hectare;
A01.01.04a2	Legselbeheer op grasland 50 broedparen per 100 hectare ;
A01.01.04a3	Legselbeheer op grasland 75 broedparen per 100 hectare;
A01.01.04a4	Legselbeheer op grasland 100 broedparen per 100 hectare;
A01.01.04b	Legselbeheer op bouwland of legselbeheer op bouwland óf grasland.

A01.01.05 Kruidenrijk weidevogelgrasland

Algemene beschrijving

Het pakket kruidenrijk weidevogelgrasland is een dubbeldoelpakket, wat zowel dient om rust te bieden in het broedseizoen aan nestelende vogels als om voedsel te bieden voor weidevogelkuikens. Het pakket is in twee vormen beschikbaar: als volleldspakket of als rand. Als randenpakket heeft het goede mogelijkheden om - in combinatie met legselbeheer- een aanvulling te vormen op beheer met uitgestelde maaidatum. Als volleldspakket biedt het pakket rust in de nestperiode en rust en voedsel in de jongenperiode, doordat het een vaste uitgestelde maaidatum heeft tot en met 15 of 22 juni. In deze rustperiode zijn landbouwkundige werkzaamheden niet toegestaan.

Kruidenrijk weidevogelgrasland kent een lage mestgift en zal daardoor na verloop van enkele jaren opener worden en een meer kruidenrijke vegetatie laten zien. Aan het eind van de rustperiode staat er een vrij hoge vegetatie, die niet te zwaar zal zijn omdat de bemesting hierop aangepast is. Alleen gebruik van vaste stalmest is toegestaan. Verder dient het grasgewas jaarlijks voor 1 augustus gemaaid en afgevoerd te worden. In het randenpakket is beweiding toegestaan omdat de randen vooral als voedselbron voor de kuikens zullen dienen en deze functie niet direct conflicteert met beweiding. Verder is herinzaaien, scheuren en frezen gedurende de hele looptijd uitgesloten, met als doel deze percelen in permanent graslandgebruik te houden. Om een kruidenrijke vegetatie te ontwikkelen of in stand te houden, is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan met uitzondering van enkele probleemkruiden. Cumulatie met de toeslag ruige mest is toegestaan.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is in het geval van A01.01.05a ten minste 0,5 hectare groot of is in het geval van 01.01.05b minimaal 2 en maximaal 6 meter breed en minimaal 100 meter lang.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.03.01

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
- Uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan buiten de rustperiode.
- Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 15 juni.
- In de rustperiode is de beheereenheid niet beweide, gemaaid, gerold, gesleept, of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan. Beweiding gedurende de rustperiode is toegestaan indien variant A01.01.05b wordt uitgevoerd.
- Het gewas wordt jaarlijks voor 1 augustus afgevoerd door middel van maaien en afvoeren. Tweede keer maaien en afvoeren is toegestaan.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakketten

A01.01.05a	Kruidenrijk weidevogelgrasland
A01.01.05b	Kruidenrijke weidevogelgraslandrand

A01.01.06 Extensief beweid weidevogelgrasland

Algemene beschrijving

Extensief beweid weidevogelgrasland is bedoeld voor weidevogels die voorkomen op wat korter grasland en een bepaalde beweidingdruk kunnen hebben. Het dient zowel als broedgebied als voor foerageergebied voor oudere vogels en kuikens. Extensief beweid weidevogelgrasland is structuurrijk grasland, omdat er vanwege de lage veedichtheid verschillen in het beweidingpatroon ontstaan. Landbouwkundige werkzaamheden en chemische onkruidbestrijding niet zijn toegestaan in de rustperiode. Wel mag er beweid worden met een lage beweidingdichtheid. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan omdat kruiden insecten aantrekken, die als voedsel dienen voor de weidevogels en hun kuikens en daarmee van belang zijn voor het broedsucces van de weidevogels. Cumulatie met toeslagen weidevogelbeheer; toeslag kuikenvelden en verlengen rustperiode, is toegestaan.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.03.01

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Beweiding is verplicht tot 15 juni met minimaal 1 en maximaal 1,5 GVE/ha;
- Tussen 1 april en 15 juni is de beheereenheid niet gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.

Beheerpakket:

A01.01.06 Extensief beweid weidevogelgrasland

T Toeslagen weidevogelbeheer

Algemene beschrijving

Bij sommige weidevogelpakketten bestaat de mogelijkheid om de aangevraagde pakketten op te plussen met een toeslag. Met behulp van deze toeslagen wordt onder andere gepoogd door grote flexibiliteit, maximaal maatwerk te leveren. Deze toeslagen zijn een optionele aanvulling op het desbetreffende pakket.

T Toeslag Ruige mest

Afbakening

De toeslag is van toepassing bij A01.01.01, A01.01.02 en A01.01.05.

Beheereisen

- Op de beheereenheid wordt in een kalenderjaar ten minste 10 en maximaal 20 ton ruige stalmest per hectare uitgereden.
- De ruige stalmest wordt in één keer tussen 1 februari en de begindatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket, óf vanaf de dag volgend op de einddatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket tot 1 september opgebracht, waarbij per beheerjaar slecht één melding gedaan mag worden..
- Van het uitrijden van de ruige stalmest wordt binnen twee weken na dat uitrijden melding gedaan bij de gebiedscoördinator. De melding gaat vergezeld van een kaart met een topografische ondergrond waarop de beheereenheid is, dan wel beheereenheden zijn, aangegeven waarop de ruige stalmest is uitgereden.

Toeslagpakketten

T1	Ruige mest, rijland
T2	Ruige mest, vaarland

T Toeslag Kuikenstroken

Afbakening

De toeslag is van toepassing bij A01.01.01, A01.01.02, A01.01.04a en A01.01.06.

Beheereisen

- Stroken van minimaal 6 meter breed worden tenminste 2 weken later gemaaid dan de rest van het perceel.
- Deze stroken worden:
 - a) zodanig aangelegd dat de op de betreffende beheereenheid aanwezige weidevogels te allen tijde een vluchtmogelijkheid hebben, indien nodig naar een aangrenzend perceel waar voldoende bescherming gewaarborgd is;
 - b) net zolang in stand gehouden als de aanwezigheid en bescherming van de op de betreffende beheereenheid aanwezige weidevogels in het betreffende beheerjaar vereisen.

Toeslagpakket

T3 Kuikenstroken

T Toeslag verlengen rustperiode

Afbakening

- De toeslag is van toepassing bij A01.01.01, A01.01.02 en A01.01.06.

Beheereis

- Er dient net zolang te worden blijven voldaan aan de beheereisen van het te verlengen pakket, als de aanwezigheid en bescherming van de op de betreffende beheereenheid aanwezige weidevogels in het betreffende beheerjaar vereisen.

Toeslagpakket

T8 Verlengen rustperiode

T Toeslag Hoog waterpeil

Algemene beschrijving

Voor de instandhouding van vitale weidevogelpopulaties is het noodzakelijk dat naast het optimaliseren van het beheer ook de inrichting wordt geoptimaliseerd ten aanzien van openheid en waterpeil. Hierdoor is het bodemleven beter beschikbaar, wordt de grasgroei vertraagd en ontstaat er meer variatie in structuur van de grasmat.

Deze toeslag kent 2 varianten:

a: Hoog waterpeil van 20 tot 40 cm -maaiveld:

b: Hoog waterpeil van 0 tot 20 cm -maaiveld:

Afbakening

- De toeslag is van toepassing bij A01.01.01, A01.01.02, A01.01.04, A01.01.05 en A01.01.06
- De beheereenheid bestaat uit grasland
- De beheereenheid is ten minste 0,5 ha groot

Beheereis

T9a) Op de beheereenheid is in de periode 1 februari tot 15 juni een hoog waterpeil dat maximaal 40 cm onder het gemiddelde maaiveld, doch niet hoger dan 20 cm onder het gemiddelde maaiveld ligt.

T9b) Op de beheereenheid is in de periode 1 februari tot minimaal 15 juni een hoog waterpeil dat maximaal 20 cm onder het gemiddelde maaiveld ligt.

De genoemde peilen betreffen het slootpeil ten opzichte van de gemiddelde maaiveldhoogte. Het vastgelegde peilniveau in de vergunning/ontheffing van een waterschap is hierbij leidend, een deelnemer dient dit als bewijs bij een controle te kunnen overleggen.

Toeslagpakket

T9a Hoog waterpeil: 20 tot 40 cm -mv

T9b Hoog waterpeil: 0 tot 20 cm -mv

A01.02 Akkerfaunagebied

Algemene informatie

Akkerbouwgebieden herbergen hun eigen akkerfauna, die veelal geleerd hebben te leven in een omgeving met veel dynamiek. Het gaat hier zowel om vogels die broeden op deze akkers (zoals gele kwikstaart, patrijs, grauwe kiekendief) als om vogels die zich tijdens de trek of overwintering voor een belangrijk deel voeden met niet geoogste granen en onkruidzaden (bv gorzen, leeuweriken en vinken). Ook trekken dergelijke akkers zoogdieren aan, waarvan de hamster in Limburg zelfs een doelsoort is voor dergelijke pakketten. Muizen, op hun beurt, zijn weer voedsel voor roofvogels en uilen.

In het natuurbeheerplan zijn speciale gebieden aangewezen waarvoor een subsidie voor akkerfauna mogelijk is. Evenals bij het weidevogelbeheer, wordt ook t.a.v. faunabeheer op akkers de voorkeur gegeven aan een planmatige aanpak op basis van een collectief beheerplan. Met een collectief beheerplan kunnen agrariërs samen met een gebiedscoördinator tot een keuze komen welk beheer op welke percelen het best op zijn plaats is, zowel wat betreft het behalen van het natuurdoel als de inpasbaarheid in de bedrijfsvoering.

Binnen het agrarisch akkerfaunabeheer zijn drie pakketgroepen ontwikkeld:

1. Pakketgroep voor broedende akkervogels met grassen, granen, kruiden of een mengsel hiervan en beperkte bewerking in het broedseizoen (A01.02.01);
2. Pakketgroep voor doortrekkende en overwinterende akkervogels, met een graanmengsel dat niet geoogst wordt (A01.02.02);
3. Pakketgroep waarbij rekening wordt gehouden met zowel de aanwezigheid van hamsterburchten als met de aanwezigheid van voldoende voedsel voor hamsters (A01.02.03).

Voorbeeldgebieden

- Hamsterreservaat Sibbe
- Kollenberg
- Vriescheloërvennen
- Extra gebieden

A01.02.01 Bouwland met broedende akkervogels

Algemene beschrijving

Met het pakket bouwland met broedende akkervogels wordt een doel nagestreefd waarbij delen van een bouwlandperceel uit productie genomen worden, en als broedgebied of foerageergebied voor akkervogels dienen. Deze percelen bieden niet alleen broedbiotoop voor akkerzangers, zoals veldleeuweriken of graspiepers, maar dienen ook als foerageergebied voor andere akkervogels, zoals patrijzen, grauwe kiekendieven of gele kwikstaarten. Door de rand conform de pakketeisen in te vullen, kunnen randen een rijke muizenstand gaan ontwikkelen, waardoor ze eveneens als voedselbron dienen voor roofvogels en uilen.

Er zijn vier pakketten ontwikkeld. Bouwland met broedende akkervogels bestaat uit een strook, blok of perceel bouwland, waarop tussen 1 mei en het moment van grondbewerking in de nazomer grassen, granen, kruiden of een mengsel groeien. De aanvrager kan kiezen voor het inzaaien van een mengsel of het spontaan op laten komen van diverse kruiden. Vanaf 1 september mag er grondbewerking plaatsvinden. Om de rand geschikt te houden, moet deze in het groeiseizoen tweemaal gemaaid worden. Ook is de mogelijkheid opgenomen om de beheereenheid na het derde jaar om te ploegen en (elders) opnieuw in te zaaien. Dit kan als voordeel hebben dat de bestaande beheereenheden niet teveel verrooien en daardoor ongeschikt worden. In een laatste variant is er wat meer ruimte om de beheereenheid ook landbouwkundig te gebruiken om landbouwmachines beperkt te kunnen wenden of keren.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit bouwland
- De beheereenheid is minimaal 9 meter breed en heeft een minimale oppervlakte van 0.3 ha
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten
- In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal 4 verschillende gewassen telen, waaronder graan. Braakliggende grond beschouwen we als een gewas.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Tussen 1 mei en het moment van grondbewerking moet op de beheereenheid één van de volgende gewassen aanwezig zijn: grassen, granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), kruiden of een mengsel van deze. Onder het moment van grondbewerking wordt verstaan de periode waarin de in het betreffende pakket beschreven handelingen uitgevoerd mogen worden.
- Het gewas wordt ingezaaid, waarbij in het natuurbeheerplan bepaald wordt welke zaaimengsels en welke zaaidichtheden gebruikt mogen worden. Voor pakket A01.02.01b geldt dat het gewas ook door spontane ontwikkeling aanwezig mag zijn.
- 20-70% van de beheereenheid dient jaarlijks ten minste twee maal te worden gemaaid tussen 1 maart en 15 september. Delen die opnieuw zijn ingezaaid hoeven in hetzelfde voorjaar niet te worden gemaaid. Het beheer wordt strooksgewijs uitgevoerd volgens onderstaande pakketten. Het toegestane maaieregime wordt verder gedifferentieerd in het natuurbeheerplan.
- Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde, heermoes, kleefkruid, kweek, melganzevoet of japanse duizendknoop.
- De beheereenheid mag niet worden beweid of bemest.
- In elk pakket mag de beheereenheid in de periode van 1 september tot 15 april geploegd worden
- Daar waar ploegen is toegestaan, mag ook een andere diepe grondbewerking worden toegepast.

Beheerpakketten

- A01.02.01a Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid opnieuw tussen 1 september en 15 april te worden geploegd en opnieuw ingezaaid met een in het natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden.
- A01.02.01b Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid tussen 1

Index 2015 - Agrarisch

- A01.02.01c september en 15 april te worden geploegd. Tussen 1 maart en 15 april mag nog een grondbewerking worden uitgevoerd. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden. In het derde of vierde jaar dient de gehele beheereenheid tussen 1 september en 15 april te worden geploegd en opnieuw ingezaaid met een in het natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel. Roulatie binnen het bedrijfsoppervlak is op dat moment mogelijk. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden. Van het derde of vierde jaar kan worden afgeweken wanneer dit is opgenomen in een goedgekeurd collectief beheerplan.
- A01.02.01d De beheereenheid is minimaal 12 meter breed. Tussen 15 april en 31 augustus mag maximaal 10% van het oppervlak van de beheereenheid bedekt zijn met rijsporen. Tussen 1 september en 15 april mag maximaal 30% van het oppervlak van de beheereenheid bedekt zijn met rijsporen. In het derde of vierde jaar dient tussen 1 september en 15 april over de gehele beheereenheid een diepe grondbewerking plaats te vinden en dient deze opnieuw te worden ingezaaid met een in het natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel. Roulatie binnen het bedrijfsoppervlak is op dat moment mogelijk.

A01.02.02 Bouwland met doortrekkende en overwinterende akkervogels

Algemene beschrijving

Bouwland t.b.v. doortrekkende en overwinterende akkervogels moet vooral voedsel bieden buiten het broedseizoen. Het meeste voedsel in die tijd is te halen uit niet geoogste granen, en zaadragende akkerkruiden. Binnen de moderne akkerbouw is niet veel ruimte meer voor voedselrijke overhoekjes en andere "onbenutte" terreintjes. Dit pakket stimuleert juist om dergelijke terreintjes aan te leggen en in stand te houden. De aanwezigheid van niet geoogste granen en zaadragende akkerkruiden biedt voedselmogelijkheden aan zaadetende vogels als geelgors en ringmus, maar ook aan muizen. Hierdoor bieden deze terreinen ook overwinteringsmogelijkheden voor blauwe kiekendief en velduil.

Het bouwland t.b.v. doortrekkende en overwinterende akkervogels wordt gekenmerkt door een zeer lange periode waarin graan op het perceel staat, nl. van 1 mei tot en met 15 maart daaropvolgend. Vooral in de nazomer en winter zullen deze percelen opvallen in het grotendeels kale akkerland. De hoeveelheid niet geoogst graan zal in het najaar afnemen en akkerkruiden zullen juist toenemen en daarmee ook voor wintervoedsel dienen.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- De beheereenheid is minimaal 9 meter breed en heeft een minimale oppervlakte van 0.3 ha en een maximale oppervlakte van 2 ha.
- Roulatie binnen het bedrijf is daarbij mogelijk.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.03.01.
- In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal 4 verschillende gewassen telen, waaronder graan. Braakliggende grond beschouwen we als een gewas.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Op de beheereenheid moet tussen 1 mei en 15 maart een graanmengsel staan van tenminste 50% zomertarwe, aangevuld met rogge, haver of een zaadragend gewas niet zijnde graan of maïs. De beheereenheid mag niet worden geoogst.
- De beheereenheid dient jaarlijks tussen 16 maart en 30 april te worden ingezaaid met een gangbare zaaidichtheid.
- Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde, heermoes, kleefkruid, kweek, melganzevoet of japanse duizendknoop.

Beheerpakket

A01.02.01a

Bouwland met doortrekkende en overwinterende akkervogels

A01.02.03 Bouwland voor hamsters

Algemene beschrijving

Deze pakketgroep is specifiek toegeschreven op de hamster die voorkomt in een beperkt deel van het heuvelland van Zuid-Limburg. Het moet deze soort mogelijkheden bieden om zich zowel voort te kunnen planten als om voldoende voedsel te bemachtigen voor bv. de wintermaanden. Hamsterbeheer heeft laten zien niet alleen positief uit te werken op deze soort, maar ook op andere diersoorten van kleinschalige akkerbeheer in het heuvelland. Zo werden vele honderden overwinterende zangvogels en diverse roofvogels aangetrokken door de specifieke beheermaatregelen.

Hamsters komen voor op bouwland met een fijnmazig beheer. De vegetatie bestaat uit luzerne, bladrammenas of granen. De granen worden niet geoogst en dienen als wintervoedsel in de hamsterburchten. Luzerne en bladrammenas zorgen vooral voor dekking. Om verruiging tegen te gaan, mag de luzerne geoogst worden. Omdat hamsters in burchten onder de grond leven, is een grondbewerking dieper dan 25 cm niet toegestaan: dit zou de burchten en de daarin levende hamsters vernietigen. Om te voorkomen dat de percelen in het voorjaar te veel verruigen, en om overlast door ratten te bestrijden, is het toegestaan om te klepelen in februari.

Hamsterbeheer kan uitgevoerd worden in de vorm van een volleveldspakket en als rand.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit bouwland en moet zijn gelegen in een gebied waar een op provinciaal niveau vastgesteld hamsterbeheerplan van toepassing is.
- In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal 4 verschillende gewassen telen, waaronder graan. Braakliggende grond beschouwen we als een gewas.
- De beheereenheid is minimaal 0,3 ha groot of is minimaal 15 meter breed en minimaal 100 meter lang.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- De grondbewerking mag niet dieper dan 25 cm plaatsvinden.
- Op de beheereenheid wordt in overleg met de provinciaal gebiedscoördinator een van de gewassen luzerne, graan (niet zijnde mais), bladrammenas of een combinatie daarvan geteeld.
- In het geval van de opvangstrook dient deze van augustus tot en met januari te bestaan uit volgroeid graan (niet zijnde mais).
- De luzerne wordt jaarlijks tussen 20 april en 20 juni gemaaid en afgevoerd.
- Het graan wordt niet geoogst.
- Het overstaande graan en bladrammenas wordt jaarlijks in februari geklepeld. Buiten deze periode is bij overlast van de bruine rat klepelen toegestaan in overleg met de gebiedscoördinator.
- Overig beheer wordt uitgevoerd volgens een van de onderstaande pakketten

Beheerpakketten

A01.02.03a	Bouwland voor hamsters
A01.02.03b	Opvangstrook voor hamsters

A01.03 Ganzenfoerageergebied

Algemene informatie

In ons land verblijven jaarlijks tot enige miljoenen ganzen. Het gaat hierbij zowel om overwinterende, als om broedende en overzomerende ganzen. Bij de wintergasten gaat het vooral om kolgans, toendrarietgans, grauwe gans en brandgans. In de zomer zijn het vooral grauwe gans, brandgans en een aantal exoten zoals Canadese gans. Het aantal ganzen in Nederland is de laatste tientallen jaren sterk toegenomen. Deze toename is o.a. veroorzaakt door een beter voedselaanbod in de vorm van eiwitrijk gras en graan.

De aantallen ganzen die in Nederland in de winter verblijven, zijn van internationaal belang. Het feit dat deze ganzen voor een belangrijk deel ook foerageren op landbouwgewassen leidt tot conflicten tussen landbouw en natuur. Daarom is er een stelsel ontwikkeld waarbij landbouwers zowel de mogelijkheid hebben om een beheersubsidie te krijgen als om gewasschade te kunnen claimen.

Binnen het agrarisch ganzenbeheer is de volgende pakketgroep ontwikkeld:

1. Pakketgroep overwinterende ganzen, waarbij vanaf 1 oktober gedurende (het grootste deel van) de winterperiode voedsel aangeboden wordt voor overwinterende ganzen (01.03.01).

Voorbeeldgebieden

- Maasplassen
- Extra gebieden

A01.03.01 Overwinterende ganzen

Algemene beschrijving

De aanwezigheid van veel ganzen, brengt ook problemen met zich mee in de vorm van wildschade. Om deze schade op ongewenste plekken te voorkomen, is gekozen om een viertal pakketten te ontwikkelen voor het voorzien van voedsel aan ganzen. Door het aanbieden van voedsel wordt gehoopt dat ganzen vooral deze percelen benutten en niet gaan foerageren op percelen waar dit niet gewenst is. Omdat ganzen vrij flexibel zijn in hun gedrag, wordt ganzenbeheer collectief toegepast op een groter oppervlakte. In de wintermaanden zijn landbouwkundige handelingen niet toegestaan, omdat dit de foerageerfunctie voor smienten en ganzen negatief kan beïnvloeden. Het onderhoud van sloten en drainagesystemen is wel toegestaan.

Ganzen kunnen opgevangen worden op vier verschillende gewastypen. Het gaat hierbij om grasland (vooral voor grauwe, kol- en brandgans), bouwland (vooral voor toendrarietgans) en om percelen met late en vroege groenbemester (alle soorten). Op het moment van arriveren van de ganzen, dient op de percelen voldoende voedsel aanwezig te zijn in de vorm van eiwitrijk gras. Later in de winter kunnen ook hiervoor ingezaaide granen of koolzaad als voedsel dienen. De akkerbouwgewassen blijven tot in het vroege voorjaar staan, zodat deze optimaal benut worden.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland of bouwland.
- De beheereenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,5 hectare en maakt onderdeel uit van een verzameling beheereenheden binnen één foerageergebied.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.01.01 tot en met A01.01.06.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot 1 april handelingen te verrichten of toe te laten die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden.
- Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesystemen is toegestaan van 1 oktober tot 1 februari.
- Overig beheer wordt uitgevoerd op basis van één van de vier onderstaande pakketten.

Beheerpakketten

A01.03.01a Ganzen op grasland.

- Op 1 november moet een grassnede aanwezig zijn met een voederwaarde van minimaal 500 kVEM/ha.
- Maaien of bloten om te lang gras te voorkomen is toegestaan van 27 oktober tot 1 november.
- Beweiding met melkvee is toegestaan tot 15 november, waarbij na 15 november minimaal 500 kVEM/ha beschikbaar moet blijven.
- Beweiding (uitgezonderd melkvee) is vanaf 1 november tot 1 februari toegestaan met maximaal 0,45 GVE/ha.

A01.03.01b Ganzen op bouwland.

- Voor 15 november moet één van de gewassen; winterkoolzaad, wintertarwe, wintergerst, Rogge of graszaad zijn ingezaaid.
- Het gewas onder 1 wordt tot 1 april in stand gehouden.
- Het is niet toegestaan de beheereenheid te beweiden en/of te maaien.

A01.03.01c Ganzen op vroege groenbemester.

- Een groenbemester is vóór 1 oktober ingezaaid met één van de gewassen; Italiaans raaigras, Engels raaigras, Snijrogge, of met een mengsel van deze gewassen.
- De groenbemester wordt tot 1 februari in stand gehouden.
- Het is niet toegestaan de beheereenheid te beweiden en/of te maaien.

A01.03.01d Ganzen op late groenbemester.

- Een groenbemester is vóór 1 november ingezaaid met één van de gewassen; Italiaans raaigras, Engels raaigras, Snijrogge, of met een mengsel van deze gewassen.
- De groenbemester wordt tot 1 april in stand gehouden.
- Het is niet toegestaan de beheereenheid te beweiden en/of te maaien.

A02 Agrarische Floragebieten

A02.01 Botanische waardevol grasland

Algemene informatie

Tot in de vijftiger jaren waren veel graslanden rijk aan (bloeiende) kruiden en grassen. Door intensivering in de landbouw zijn veel van deze graslanden verarmd qua soortenrijkdom. Veel karakteristieke soorten zijn verdwenen of teruggedrongen tot marginale delen van het grasland, zoals in de slootkanten. In veel provincies is in natuurbeheerplannen ruimte opgenomen om bestaande kruidenrijke graslanden te behouden of graslanden met een natuurpotentie, te helpen ontwikkelen.

Voor deze doelstelling zijn vier pakketgroepen ontwikkeld:

1. Pakketgroep botanisch weiland om bestaande natuurwaarden in stand te houden met behulp van standweiden (A02.01.01);
2. Pakketgroep botanisch hooiland om bestaande natuurwaarden in stand te houden of te ontwikkelen door een hooilandbeheer (A02.01.02);
3. Pakketgroep botanische weide- of hooilandrand om natuurwaarden langs perceelsranden en waterwegen in stand te houden of te ontwikkelen (A02.01.03);
4. Pakketgroep botanisch bronbeheer om speciale brongebieden met specifieke flora te behouden (A02.01.04).

Voorbeeldgebieden

- Uiterwaarden
- Extra gebieden

A02.01.01 Botanisch weiland

Algemene beschrijving

Botanisch weiland dient om botanische waarden in stand te houden op percelen waar een bepaalde vorm van standweiden plaatsvindt. Botanisch weiland ziet er uit als een "ouderwets" grasland, met een wat pollige structuur, en verspreid voorkomende kruiden. In het voorjaar zullen paardenbloem, scherpe boterbloem en pinksterbloem duidelijk aanwezig zijn, in de zomer kunnen hier op droger percelen soorten als margriet, knoopkruid en leeuwentand bijkomen. Op de wat vochtiger percelen kunnen kamgrasweiden ontstaan.

Over het algemeen zullen de percelen al een hogere natuurwaarde hebben, aangezien standweiden meer geschikt is voor het behouden van reeds aanwezige waarden, dan voor de ontwikkeling van nieuwe waarden. In het groeiseizoen is de veedichtheid beperkt tot 2 GVE per hectare om te voorkomen dat ook alle kruiden worden weggevreten. Buiten het groeiseizoen kan er onbeperkt beweid worden, wat tot een meer open grasmat kan leiden. Graslandverbetering en bemesting zijn niet toegestaan omdat dit een afname van de natuurkwaliteit zal inhouden. Wel is er beperkte mogelijkheid om probleemonkruiden chemisch te bestrijden.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- Standweiden is het gehele jaar toegestaan met max. 2 GVE per hectare. Van 1 oktober tot 1 maart is onbeperkt weiden toegestaan. Bijvoeren is niet toegestaan.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket

A02.01.01a Botanisch weiland

A02.01.02 Botanisch hooiland

Algemene beschrijving

Hooilandbeheer wordt toegepast op percelen met een schraler uitgangssituatie, met langzamer groeiende grassen die daardoor later in het seizoen gemaaid kunnen worden. Botanisch hooiland zal daarom over het algemeen een vrij schrale grasmat kennen, met tot diep in juni of juli doorgroeiend gras. Vanwege de vrij schrale omstandigheden is er ruimte voor soorten als margriet, knoopkruid en gewone rolklaver op de wat droger percelen, en brunel, kale jonker en biezenknoppen in wat natter omstandigheden. In vergelijking met botanisch weiland is er minder structuurvariatie aanwezig.

Hooilandbeheer wordt weinig meer toegepast in de moderne landbouw. Een goed hooilandbeheer kan echter bestaande botanische waarden behouden en onder bepaalde omstandigheden deze waarden zelfs laten toenemen. Hooilandbeheer wordt vooral gekenmerkt door het ontbreken van bemesting, in combinatie met minimaal eenmaal per jaar maaien en afvoeren en – wanneer nodig - nabeweiden. Vanwege de botanische waarden is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan, behalve het pleksgewijs bestrijden van probleemkruiden.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 1 maart.
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal éénmaal gemaaid en afgevoerd.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket

A02.01.02a Botanisch hooiland

A02.01.03 Botanische weide- of hooilandrand

Algemene beschrijving

Dit is het randenpakket dat vergelijkbaar is met de volleveldspakketten botanische weide- en hooiland. In dit randenpakket staat het behouden van aanwezige botanische waarden centraal. Zeker bij botanische hooilandrand is ontwikkeling van botanische waarden echter ook goed mogelijk. Bij dit pakket zijn graslandverbetering en bemesting niet toegestaan, omdat dit een afname van de natuurkwaliteit zal inhouden. Wel is er beperkte mogelijkheid om probleemkruiden chemisch te bestrijden.

De randen zien er vergelijkbaar uit als de bijbehorende volleveldspakketten botanische weide- en hooiland. Dat betekent dat de botanische weilandrand een structuurrijk grasland is met een wat pollige structuur, terwijl de hooilandrand duidelijk minder structuurrijk is. Beide vormen zijn rijk aan kruiden, waarbij de hooilandrand een sterkere verschraling kent en dus meer ruimte biedt voor meer schrale graslandsoorten. In deze randenversie van de botanische pakketten zal over het algemeen de botanische kwaliteit hoger zijn dan bij de volleveldspakketten, omdat de randen meestal een minder intensief gebruik kennen.

Afbakening.

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is minimaal 2 meter en maximaal 6 meter breed en heeft een minimale lengte van 100 meter.
- Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- In het geval van A02.01.03b is beweiding niet toegestaan.
- Het grasland mag niet worden geklepeld, gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakketten

A02.01.03a	Botanische weiderand
A02.01.03b	Botanische hooilandrand

A02.01.04 Botanisch bronbeheer

Algemene beschrijving

Botanisch bronbeheer bestaat uit graslanden gelegen rond een brongebied. Deze brongebieden zijn permanent zeer nat en kennen een bijzondere vegetatie met soorten als echte koekoeksbloem, dotterbloem, bittere veldkers en paar- en verspreidbladig goudveil.

Botanisch bronbeheer is alleen mogelijk op plekken waar grondwater uittreedt, zogeheten kwelplekken. Het uittredend grondwater is vaak zeer voedselarm en in meer of mindere mate gebufferd. Hierdoor ontstaan zeer specifieke omstandigheden die vaak een bijzondere plantensamenstelling tot gevolg hebben. Kwel is veelal relatief seizoenonafhankelijk. Deze kwelplekken kennen dan ook meestal geen droge periode. Hoewel dergelijke kwelplekken vaak zeer lokaal zijn en meestal niet het gehele perceel betreffen, is het pakket wel mogelijk op grotere eenheden. Het kwelwater stroomt veelal oppervlakkig over het perceel af, waardoor de zeer natte omstandigheden over een groter gebied gelden dan alleen de lokale kwelplek. Omdat dergelijke kwelplekken permanent zeer nat zijn, kunnen ze niet bereden worden met gangbaar materieel en is het beheer lastig.

Daarom wordt een zeer extensief beheer voorgeschreven, gericht op het tegengaan van negatieve invloeden op de bron (zoals overbemesting, chemische vervuiling). Chemische bestrijdingsmiddelen zijn daarom in het geheel niet toegestaan, evenmin als bemesting en het opbrengen van bagger. Beweiding is beperkt toegestaan buiten het groeiseizoen.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.
- De beheereenheid is gelegen in een brongebied;
- De beheereenheid staat niet in verbinding met open water, behalve bij natuurlijke afwatering.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan.
- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 1 maart.
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal éénmaal gemaaid en afgevoerd.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.
- Bron vrijwaren van beschadiging door vee.
- Geen kunstmatig waterbeheer.

Beheerpakket

A02.01.04a Botanisch bronbeheer

A02.02 Botanische waardevol akkerland

Algemene beschrijving

Op oude prenten en schoolplaten zien akkers er nog wel eens uit zoals je ze tegenwoordig niet vaak meer aantreft: goudgeel graan omzoomt door blauwe korenbloemen, rode klaprozen, witte kamille en – voor de goede kijker- gele korensla. De gangbare akkerbouw werkt met behulp van het schonen van zaad, kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen aan een maximaal mogelijke productie waarin voor veel kruiden geen ruimte meer is. De van oudsher aanwezige variatie in gewassen en bijbehorende “vervuiling” in de vorm van akkerflora is daarmee goeddeels verdwenen. Dergelijke kleurrijke akkers herbergen niet alleen een botanische, maar ook een nostalgische waarde.

Gelukkig zijn veel akkerkruiden nog steeds afhankelijk van een hoog dynamisch beheer waardoor het mogelijk is om bestaande kruidenrijke akkers botanisch te beheren en soms zelfs weer in oude staat te herstellen.

Voor het behalen van deze doelstelling zijn drie pakketgroepen ontwikkeld:

1. Akker(rand) met waardevolle flora op basis van een frequente graanteelt (A02.02.01);
2. Chemie en kunstmestvrij land op basis van een verbod op chemische middelen en kunstmest (A02.02.02);
3. Akkerfloraranden met waardevolle flora op basis van graanteelt (A02.02.03).

Voorbeeldgebieden

- Akkerreservaat Linne
- Extra gebieden

A02.02.01 Akker met waardevolle flora

Algemene beschrijving

Akker met waardevolle flora heeft als doel om de van oudsher aanwezige botanische waarden van bouwlandpercelen te behouden en te vergroten. Voor het wel of niet behalen van dit resultaat, is vooral ook van belang in hoeverre er nog een zaadbank aanwezig is met akkeronkruiden. Een goed ontwikkelde kruidenrijke akker is een bont pallet van grijsgeel of groengeel wuivende korenhalmen, rode klaprozen, witte kamilles en blauwe korenbloemen. Onder deze hooggroeiers komen – afhankelijk van de kalkhoudendheid van de grond - zeldzamere soorten voor als kroontjeskruid, naaldenkervel, groot spiegelklokje, korensla en slofhak.

Deze soorten die van oudsher kenmerkend zijn voor botanische akkers, zijn aangepast aan het zeer dynamische milieu en zijn opgewassen tegen jaarlijkse grondbewerking en bemesting. Van de planten die kenmerkend zijn voor de wat voedselrijkere akkers staat 15% op de Rode Lijst, van de kalkrijke akkers is driekwart verdwenen of bedreigd en van de kalkarme akkers is dit de helft.

Percelen waarop dit pakket afgesloten is, hebben in minimaal 3 van de 6 jaar een graangewas. In de overige jaren is het aan de beheerder zelf wat te verbouwen. Omdat geen kunstmest gebruikt wordt, en het bestrijden van onkruiden sterk beperkt is, zijn de omstandigheden gunstig voor de ontwikkeling van akkerflora.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.
- In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal 4 verschillende gewassen telen, waaronder graan. Braakliggende grond beschouwen we als een gewas. Hiervan kan worden afgeweken indien de nieuwe verbintenis volgt op een milieuverbintenis 24A of 26A.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Verbouwing van maïs is in het geheel niet toegestaan
- In de jaren waarin graan (niet zijnde maïs) wordt verbouwd, vindt geen bemesting met kunstmest plaats.
- In de jaren waarin graan (niet zijnde maïs) wordt verbouwd, vindt er in de beheereenheid geen mechanische onkruidbestrijding plaats vanaf het zaaien (bij zomergraan) of vanaf 1 april (bij wintergraan) tot de oogst en is het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen en insecticiden niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring, kleefkruid of haagwinde.
- Overig beheer wordt uitgevoerd op basis van één van de drie onderstaande varianten.

Beheerpakketten

- A02.02.01a Drie van de zes jaar graan: In tenminste drie van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.
- A02.02.01b Vier van de zes jaar graan: In tenminste vier van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.
- A02.02.01c Vijf van de zes jaar graan: In tenminste vijf van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.

A02.02.02 Chemie en kunstmestvrij land

Algemene beschrijving

Chemie en kunstmestvrij land heeft als doel om aanwezige botanische waarden van bouwlandpercelen te behouden en te vergroten. Voor het wel of niet behalen van dit resultaat, is vooral ook van belang in hoeverre er nog een zaadbank aanwezig is met akkeronkruiden. Een goed ontwikkelde kruidenrijke akker is een bont pallet van grijsgeel of groengeel wuivende korenhalmen, rode klaprozen, witte kamilles en blauwe korenbloemen. Onder deze hooggroeiërs komen – afhankelijk van de kalkhoudendheid van de grond - zeldzamere soorten voor als naaldenkervel, groot spiegelklokje, korensla en slofhak.

Deze soorten die van oudsher kenmerkend zijn voor botanische akkers, zijn aangepast aan het zeer dynamische milieu en zijn opgewassen tegen jaarlijkse grondbewerking en bemesting. Percelen waarop dit pakket afgesloten is, hebben in minimaal 3 van de 6 jaar een graangewas. In de overige jaren is het aan de beheerder zelf wat te verbouwen. Omdat geen kunstmest gebruikt wordt, en het chemisch bestrijden van onkruiden eveneens niet toegestaan is, zijn de omstandigheden gunstig voor de ontwikkeling van akkerflora.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
- Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.
- In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal 4 verschillende gewassen telen, waaronder graan. Braakliggende grond beschouwen we als een gewas. Hiervan kan worden afgeweken indien de nieuwe verbintenis volgt op een milieuverbintenis 24A of 26A.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest is niet toegestaan.
- Overig beheer wordt uitgevoerd op basis van één van de drie onderstaande varianten.

Beheerpakketten

- A02.02.02a Drie van de zes jaar graan: In tenminste drie van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.
- A02.02.02b Vier van de zes jaar graan: In tenminste vier van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.
- A02.02.02c Vijf van de zes jaar graan: In tenminste vijf van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.

A02.02.03 Akkerfloranden

Algemene beschrijving

Akker met waardevolle flora heeft als doel om de van oudsher aanwezige botanische waarden van bouwlandpercelen te behouden en te vergroten. Voor het wel of niet behalen van dit resultaat, is vooral ook van belang in hoeverre er nog een zaadbank aanwezig is met akkeronkruiden. Een goed ontwikkelde kruidenrijke akker is een bont pallet van grijsgeel of groengeel wuivende korenhalmen, rode klaprozen, witte kamilles en blauwe korenbloemen. Onder deze hooggroeiers komen – afhankelijk van de kalkhoudendheid van de grond - zeldzamere soorten voor als kroontjeskruid, naaldenkervel, groot spiegelklokje, korensla en slofhak.

Deze soorten die van oudsher kenmerkend zijn voor botanische akkers, zijn aangepast aan het zeer dynamische milieu en zijn opgewassen tegen jaarlijkse grondbewerking en bemesting. Van de planten die kenmerkend zijn voor de wat voedselrijkere akkers staat 15% op de Rode Lijst, van de kalkrijke akkers is driekwart verdwenen of bedreigd en van de kalkarme akkers is dit de helft.

Omdat geen kunstmest gebruikt wordt, en het chemisch bestrijden van onkruiden eveneens niet toegestaan is, zijn de omstandigheden gunstig voor de ontwikkeling van akkerflora.

Afbakening

- De beheereenheid is in gebruik als bouwland.
- De beheereenheid is gelegen aan de rand van het perceel.
- De beheereenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,3 ha.
- Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.

Subsidieverplichtingen

Het agrarisch beheerpakket kent een aantal beheereisen die moeten worden nageleefd in verband met Europese cofinanciering.

Beheereisen

- Op de beheereenheid wordt in de beheerperiode graan, met uitzondering van maïs, verbouwd.
- In de beheereenheid vindt geen mechanische onkruidbestrijding plaats vanaf het zaaien (bij zomergraan) of vanaf 1 april (bij wintergraan) tot de oogst en is het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring of kleeftkruid.
- Bemesting en beweiding van de beheereenheid is niet toegestaan.
- De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden

Beheerpakketten

A02.02.03a

Akkerfloranden

Regionale beheerpakketten onder A01 Agrarische faunagebieden

Zie bijlage 3, onderdeel B.2 van de Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer.